

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 6 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnep után is.

II. év.

Budapest, 1898, hétfő, november 28-án.

328. szám.

Csendes világ.

A külső országokban csendes a politika, végtelenül csendes. Nem történik semmi. Párisban még a Dreyfus-ügy is szundikal, a semmitűszék csak kihallgat, kihallgat, mindenkit kihallgat és megtanítja a viharosabb lelkületű embereket az aranyakat érő türelemre. Így hát a pártok kénytelenek minden figyelmüket a Picquart dologára fordítani s ebben sincs egyéb kívánságuk, csak hogy várjanak a hadbíróóság ítéletével a Dreyfus-revizio elintézéséig. Innen messziről persze bajos tudni, hogy mire jó ez. Mert ha Picquart ártatlan, bizony most is ártatlan s jó neki, ha minél hamarabb kiszabadul. Ha pedig bűnös, még le is ülheti a büntetését, amíg a szenvedő kis kapitányt hazaszállítják.

A legjobb sora van az egész dologban Esterháznak. Ő már hajón ül és szövik Amerikába. Se a nyakát nem vágta el, se az Ördög-szigetre nem került, se a Cherche-Midibe, hanem megy Amerikába, ahol tisztességes existenciát teremthet magának. Mutogathatja magát pénzért. Az amerikaiak szívesen fizetnek nagy belépő díjakat az ilyen eleven viaszfigurának, s ennél becsületesebb keresete a derék férfinak még aligha volt.

Még volt a mai napon két említésre érdemes dolog és lesz egy holnap is. A maiak közül az érdekesebb, hogy György görög herceggel a nagyhatalmak képviselői hivatalosan tudatták, hogy ő lett Kréta kormányzója. Be is vonulhat a napokban nagy diadallal. A görög úgy is már rég nem vonult be diadallal. A szultán és igazhívó népe pedig tanakodha-

tik rajta, hogy mi az ördögnek kellett neki diadalmas csatákon győzni, mikor végezetül csak úgy kiteszik Krétáról, mintha megverték volna. Még az ágyuit is ott fogják, mert régiek, s így rájuk lehet fogni, hogy nem fegyverek, hanem csak antiquitások. Mintha volna a töröknek jobb ágyuja is. Hiszen ha volna, nem bánnának el vele ilyen rövidesen...

A román király ma trónbeszédet mondott. Nincsen benne semmi különös. Csak közismert dolgokat konstatál; hogy béke van és békekongresszus lesz, hogy az anarchisták ellen védekeznek a hatalmak, hogy jó viszonyban van Oroszországgal és velünk... Szóval, semmi különös, aminek kiváltképpen örvendhetne a népe, de okos nép azon örvendez leginkább, ha nincsen különös öröme oka.

Holnap írják alá a spanyol-amerikai békeszerződést. Bizony szomorú kis béke a spanyoloknak. De azért a külső büszkeségüket most se hagyják. Az ellenzék azt követeli, hogy a Fülöp-szigetekért megajánlott amerikai váltságot utasítsa vissza. Persze, ezt a követelést az ellenzék hangoztatja, s a spanyol kormányban nincsen annyi humor, mint Beöthy Algernonban, mert különben teljesítené a bolond kívánságot. Így inkább elfogadják a békét is, a pénzt is, s loss legalább valamijök.

Ilyen csendes a világ egész Európában. Semmi emóció. Csupa lappaliakkal török magukat. A legkülönb nemzet a földön megis a magyar. Mi mégis csak csinálunk valmit. A Rakovszky-Krecsányi ügygel fogunk foglalkozni.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése lesz.

Báró Fejérváry és a szelid nyomás.
Egy hírlap azt hozta hírül báró Fejérváry honvédelmi miniszterről, hogy legfelsőbb helyről jött szelid nyomásra vonta vissza a képviselőház mult keddi ülésén az előtte való napon kiejtett sértő szavait. Most a „Bud. Tud.” száraz czáfolatot közöl erre nézve. Ehhez azonban mi hozzá tesszük, hogy először is nem vette vissza a sértő vádját szelid nyomásra a legfelsőbb helyről, mert csak nem mondotta ki a kívánta tekinteni szavait (ami egy kicsit más), még pedig azért, mert a sértő közbekiáltásról kisült, az elnök vizsgálata következtében, hogy nem mondatott. Vagy ez a rejtélyes közbeszólás is legfelsőbb helyről jött nyomásra tünt volna el az emlékezetekből? Ami különben ezt a felbolygatásra többé nem való ügyet illeti, báró Fejérváry már az éjjeli ülés alatt is késznek nyilatkozott környezetére előtt minden reparációra, ha az a szabadelvű párt parlamenti taktikájára hasznosnak mutatkozik, kivéven a bocsánatkérés vagy visszavonásra. Kár egy nobilisan bevégzett ügyet ok nélkül piszkálni.

A holnapi ülés. A képviselőház hétfői ülésén az indemnity-tárgyalás alig fog valami lázas sietséggel előrehaladni. Van megint téma, amin el lehet egy napig rágódni. Holnap tárgyalják ugyanis a Rakovszky István mentelmi ügyét, illetőleg a mentelmi bizottság jelentését és a kisebbség különvéleményét. Az ülés viharosnak ígérkezik. Hogy ki ellen fognak ez alkalomból viharozni, az még nem tudható, de hisz az nem is lényeges. A kisebbség különvéleményét egyébként a bizottság öt tagja helyesli, a többségét pedig hét.

Napoleon kiadatlan levelei.

Napoleonnak 1800-tól 1809-ig írt leveleit, amelyek eddig még sehol sem jelentek meg, most adta ki a „Cosmopolis” című előkelő folyóiratban egy francia altábornagy. Ezek a levelek, inkább levélkéek, igen érdekesek és értékesek, mint történelmi adatok és Napoleon jellemének megrajzolásához is hozzájárulnak egy-egy vonással.

1800. márczius 19.

Bonaparte József polgárnak.

Madame Stael sok nagy ebédet és bált ad, a férjétől azonban mindent megtagad. Beszélj a lelkére.

1805. április 22.

Anyjának.

Bonaparte Jeromos, ez a tékozló fia, aki most tért vissza Amerikából, rögtön utazzék Turinba. Miss Patterson, aki együtt élt vele, haladéktalanul hajózzék vissza Amerikába. Jeromost szigoruan kell fogni, ha jóvá nem teszi hibáját, amelyet akkor követett el, mikor ezért a nyomorult asszonyért hűtlen lett a zászlójához. (Jeromos francia hadihajón szolgált és engedély nélkül távozott onnan el.)

1805. május 2.

Fonché rendőrnemiszternek.

A „Gazette de France”-t meg kell dicsérni

jó értesüléseirért. A szerkesztőséget nem kell változtatni, a tárczarovat ezután is Geoffroy ur vezesse. Ellenben a „Journal des Débats”-nak cenzort kell a nyakára küldeni s a lapot az első rossz cikk megjelenése után be kell szüntetni. D... hercegnő ellen egy cikket kell írni, mert egy énekessel élt. A gyémántjait Potemkintől kapta. Összeköttetésben van a nápolyi királynéval és madame Staellel.

1805. július 15.

Fonchének.

A „Gazette de France”-t most nagyon rosszul szerkesztik. Okosabb szerkesztőt kell keresni.

1805. július 27.

Beauharnais Eugén hercegnék.

Megint, hogy ne érintkezék egy bizonyos D... nevű leánnyal, aki nem ok nélkül áll rossz hírből...

1805. augusztus 29.

Fonchének.

Megdorgálja Fonché, mert egy bizonyos Le-courbet megtört Párisban. Megparancsolja, hogy Fonché madame Staelt azonnal utasítsa ki Párisból.

1805. szeptember 1.

Ugyanannak.

A „Gazette de France”-t négy hétre föl kell függesztetni. Az első rossz cikkért egészen be kell szüntetni.

1805. október 2.

Ugyanannak.

Dr. Mayert két hónapra egyesbe kell csukni. Ebből megtanulja majd, hogy nem szabad a becsületértés ellen prédikálni.

1806. július 8.

Ugyanannak.

X... tábornok megszöktette E... Eugénia kisasszonyt. El kell fogni.

1806. július 14.

Ugyanannak.

X... tábornok, mielőtt E... kisasszonyt megszöktette, elvett egy K... névű asszonyt. Ha törvényszék elé kerül, tegyenek vele a bírák azt, amit akarnak.

1806. szeptember 12.

Talleyrandnak.

Poroszország fegyverkezék le. Nevetségeinek tartja, hogy Poroszország egyedül akar ellene támadni. Meg akarja nyugtatni Poroszországot békés szándékai felől, egyidőben azonban előkészül minden eshetőségre.

1806. december 15.

Napoleon Lajos holland királynak.

(A poroszok elleni hadjárat idejében.)
„Ha nem tud hater katonánál többet kü-

KÜLFÖLD.

A román trónbeszéd.

Bukarest, november 27.

Ma nyitotta meg a király a parlament rendes ülészeit.

A trónbeszéd mindenekelőtt konstatálja, hogy az idei aratás kielégítő volt, úgy, hogy az ország aggodalom nélkül tekinthet a jövőbe, annál is inkább, mert a béke fenntartása állandóan gondja valamennyi kormányának.

„Büszkén konstátálom — mondja azután a trónbeszéd — hogy Romániát mai helyzetében általános rokonszenves körül és hogy valamennyi államhoz való viszonyunk a legszivesebb. Az orosz csárnál tett látogatásom alkalmával a csáró felsége számos jelét adta irántam való igaz barátságának. A fogadtatás, amelyben részesültem, époly rokonszenves, mint fényes volt s amidőn beutaztam Oroszországot, az egész uton nagy örömmel tapasztaltam, hogy annak a fegyverbarátságának az emléke, amelyet a bolgár harcmezőkön szentesítettünk, változatlanul él.

Ez év folyamán Bécsben is voltam, hogy szomorú kötelességet teljesítsek, vagyis jelen legyen boldogult Erzsébet császárné és királyné ő felsége temetésén és Ferencz József császárnak és királynak személyesen fejezzem ki a magam és országom részvétét ama csapás fölött, amely őt érte s amely mindenütt őszinte részvétet keltett a boldogult császárné és királyné iránt. A genfi remétt arra indította az olasz kormányt, hogy értekezletet hívjon össze oly célból, hogy az államok között egyezség jöjjön létre az anarchista üzemek ellen való védekezésre nézve.

Kormányom elhatározta, hogy résztvesz ebben a nemzetközi gyűlésben.

Meghívták Romániát még egy értekezletre, amely Miklós csáró ő felsége nagyilek kezdeményezésének köszönhető, s amelynek az a nemes és magasztos célja van, hogy a népeknek hosszú békekorszakot biztosítson. Románia részvesz ebben a tanácskozásban is.

A trónbeszéd azután kifejti, hogy a jelen ülésnek legfontosabb munkája a múlt ülésokról maradt törvényjavaslatok és a költségvetés megvitatása lesz. A folyó költségvetési esztendő normális, mert fölösleggel fog zárulni. Az a körülmény, hogy kereskedelmi szerződéseink legkö-

zelebb lejárnak, kötelességünk köze teszi, hogy számoljunk gazdasági és kereskedelmi szükségleteinkkel. A közép- és felsőiskolai oktatás tárgyában a múlt ülészekben megszavazott törvényt a szakiskolai oktatásról szóló törvényvel fogjuk kiegészíteni.

Ezek után a király annak a reménynek ad kifejezést, hogy a parlament — mint mindig — gondoskodni fog a hadsereg fejlesztéséről és végül ezt mondja:

Azt a munkát, amelyet a nemzet elvállalt, fáradszónak és okosan végeztük és nagy siker is koronázta; ámde évről-évre szélesedik tevékenységünk köre s azért mindnyájunknak közre kell működünk a haza felvirágoztatásán és megerősítésén. Kívánom, hogy munkájuk, amelyre Isten áldását kérem, drága hazánk javára gyümölcsözők.

A királyt, aki a trónörökös kíséretében jelent meg a parlamentben, lelkes ovációkban részesítették. A trónbeszédnek a külpolitikára, a pétervári és hécsi látogatásra, a két nemzetközi értekezletre és a hadseregére vonatkozó részeit lelkes bravó- és hurrá-kiáltásokkal fogadták.

Picquart üldözése.

Páris, november 27.

Zurlinden tábornok kereken megczafolja néhány reggeli lapnak azt a ráfogást, hogy a Picquart-ügyben való döntésénél Faure elnöktől kapott utasításokhoz tartotta volna magát. Zurlinden az elnöktől vagy a kormánytól sem utasításokat, sem pedig figyelmeztetéseket nem kapott; ő csupán arra szorított, hogy a törvényt alkalmazza és tisztán lelkiismeretét kövesse.

A szenátus republikánus pártjai ma előbb külön, majd együttes ülést tartottak, amelyen a pártok elnökségeinek a minisztereknél tett lépéseit helyeselték. Az együttes ülésen körülbelül nyolcnyan tag volt jelen. Öt órakor az ülést felfüggesztették, hogy Barbey szenátor a belügyminiszterhez menjen a kormány válaszáért.

A demokratikus baloldal azt követeli Loubet-től, hogy a szenátust holnapra egybehívja; Loubet azonban ezt visszautasította.

A szenátus republikánus pártjai nevében

Barbey szenátor délután Dupuy, Freycinet és Lebret miniszterek értekezletére ment, amelyen Picquart haditörvényszék elé idézésének elnapolását tárgyalták.

Dupuy közölte Barbeyvel, hogy elhatározta, hogy az ez ügyben előterjesztett interpellációra holnap a kamarában válaszolni fog és kérte, hogy a szenátus várja meg holnapi válaszát. Miután Barbey szenátor eltávozott, a nevezett miniszterek megállapították a kamarában holnap teendő nyilatkozatuk tartalmát. Azt hiszik, hogy a kormány ki fogja jelenteni, hogy ragaszkodik ama már az első napon elfoglalt álláspontjához, hogy a bíróságok döntéseinek tiszteletet fog szerezni és a hatalmi hatáskörök épségben tartását biztosítani fogja.

A kormány ily módon kimondaná, hogy lehetetlen a haditörvényszék összeülését elnapolni.

Antwerpen, november 27.

Antwerpeni lapok jelentése szerint Esterházy ide érkezett és azonnal egy Amerika felé induló hajóra szállt, nehogy esetleg Franciaország megkeresésére kiadják.

TÁVIRATOK.

A békekötés aláírása.

Páris, november 27. A Havas-ügynökségnek jelentik Madridból: Correa hadügyminiszter megczafolja azt a hírt, hogy a Szulu-szigeteken lázadás ütött ki. Politikai körökben sokat beszélnek egy gibraltári táviratról, amely szerint e hó folyamán 180 új mintájú ágyu érkezett oda. A cavitel hajóraj több parancsnokát Madridba hívták, hogy a legfelső hadbíró előtt tanuvallomást tegyenek.

Madrid, november 27. A miniszterek teljesen megegyeztek arra nézve, milyen utasításokat adjanak Montero Riosnak a holnapi békebizottsági ülésre nézve, amelyen alá fogják írni a békeszerződést. Az „Imparcial” felszólítja a kormányt, hogy a Filippini-szigetekért felajánlott kártérítést utasítsa vissza.

Kína.

Sanghai, november 27. Annak a tegnapi szárnyra kelt hírek, hogy a Cen-Szan-szigeteken csütörtökön kitérték az angol lobogót, nem adnak

1807. december 6.

Angerau marsallnak.

(Aki akkor Berlinben volt.)

„August porosz herceg rosszul viseli magát Berlinben. Nem is csodálom, hiszen olyan ostoba! Elutazott Coppetha madame Stael után, hogy udvaroljon neki. Mondja meg neki, hogy a legközelebbi alkalommal várfogságba vettetem és oda küldöm hozzá vigasztalónak — madame Staelt. Nincs ostobább ember, mint egy porosz herceg!”

1808. június 28.

Fonchénak.

Madame Stael levelezésben áll egy bizonyos Gentzel. (Ismert osztrák politikai író.) Ez az összeköttetés csak kárára lehet Franciaországnak. Ezt az asszonyt eddig csak bolondnak néztük, most kezd vezedelmes lenni az ország nyugalmára.

1808. július 16.

Napoleon Jeromosnak.

„Őn tartozik a törlesztési alapnak két millióval. A váltóit nem fizette ki. Így nem tesz egy tisztességes ember.” Következnek kemény hangú intések, hogy csökkentse a nagy fényűzést, különösen olyankor, mikor népe a háborútól olyan sokat szenved. Ahelyett, hogy ünnepeket ad, inkább tanulja meg, amit egy királynak és katonának tudni kell. Inti, hogy egy H... nevű suhanczeval szakítsa meg az érintkezést. Kötelessége a család fejének engedelmessé válni.

1808. február 13.

Calaincourtnak.

„Oroszországgal kötött szövetségünket csaknem megveti Európa. Ausztria fegyverkezésként le és hagyja abba az Angliával folytatott szegénytelen tárgyalásokat. Ha ezt nem akarná megtenni, akkor oda kell mennünk, hogy föloszszuk három részre.”

1808. február 2.

Calaincourt tábornok, pétervári követnek.

„Mondja meg a császárnak, hogy én ugyan azt akarom, amit ő, s hogy terveink teljesen megegyeznek. Mondja meg neki azt is, hogy igen nagy hajlandóságom van India ellen hadjáratot indítani és Törökországot fölosztani. Erre a célra huszonezer orosz, tízezer osztrák és negyvenezer francia katonára volna szükség. Mondja meg a császárnak, hogy ez a vállalkozás rendkívül könnyű. Egy találkózón megbeszélhetném a dolgot ő felségével.”

1808. április 25.

Fonchénak.

„Megtöltöttem a lapoknak, hogy papokról, egyházi szónoklatokról és vallási dolgokról írjanak. Mikor fogja már a rendőrség végrehajtani parancsaimat?”

1808. április 26.

Bessières marsallnak.

A legközelebbi mozgolódás hírére küldjön egy csapatot Santanderbe. Égessék le a várost tővig.

deni, akkor kevesebb hasznát veszem, mint a badeni nagyhercegnek. Ne kormányozzon kesergő énekekkel, hanem küldjön inkább harmincezer katonát. Egy királynak első kötelessége az, hogy rendes hadsereget tartson. Azon csapatának, amelyek most az én hadsereggemmel küzdenek, nincs joga parancsokat küldözgetni. Ne árulja el gyönögségét. Energiát, több energiát!

1806. december 31.

Fonchénak.

Madame Stael, ez a „Coquine” ne merje Párisba betenni a lábát.

1807. április 30.

Napoleon Lajosnak.

Adjon rögtön parancsot hivatalnokainak, hogy a nemességnek ne adják meg a régi titulust. Maradjon meg az egyenlőségi rendszer. Nápolyban Napoleon József idejében meghagyta a nemesség címét. Kimutatja az illető családok közt levő különbséget. „En királyiá tettem önt, de elkergetem, ha nem változtatja meg kormányzási módját.”

1807. november 17.

Napoleon József, nápolyi királynak.

Hetvennégyezer embere van és megtüri az ügölokat Reggióban és Scyllában! Ne hallgasson azoknak a fickóknak a tanácsaira, a kik körütköznek!

hitelt. A brit konzulátus nem kapta a hír megerősítését. A híresztelés valószínűleg onnan származott, hogy a „Waterwitch” mérőhajó jelzését lobogónak nézték.

Chile és Argentina.

Valparaiso, november 27. A Puma-Aactama ügy választott bíróságát már kinevezték. Mindegyik állam öt tagot küld ki. A bíróság március 1-én ül össze. A két köztársaság elnöke üdvözlő táviratot váltott egymással.

December elsején új előfizetést nyitunk lapunkra:

Előfizetési árak:

1 hónapra	1 frt 20 kr.
3 „	3 „ 50 „
6 „	7 „ — „
1 évre	14 „ — „

Kérjük azokat a vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése november végével lejárt, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldése fennakadjon.

Most belépő előfizetőinknek is díjtalanul küldjük meg karácsonykor a

KATÁNGHY-NAPTÁRT,

mely gazdag tartalmával és művészi kiállításával értékes meglepetésként fog szolgálni.

Ujonnan belépő előfizetőinknek kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg most folyó nagyhatású

Szerelem nélkül

című regényünk eddig megjelent folytatását.

Mutatványszámokat készségesen küldünk mind azoknak, kik ez iránt hozzánk fordulnak.

Egyben értesítjük a tisztelt hölgyközönséget, hogy az „Országos Hírlap”-nak ezantuli divatlapja is lesz, mely

„FRANCZIA DIVATLAP”

ezímen jelenik meg havonként kétszer.

Szolgálatot vállalunk tenni lapunk hölgyközönségének azzal, hogy az elképzelhető legolcsóbb árban olyan divatújság megszerzését tesszük nekik lehetővé, amely minden magyar nyelven eddigelé megjelent hasonló lapot felülmul. A „Franczia Divatlap” a női- és gyermekdivat minden ágazatát a legkisebb részletkéig meg gondossággal öleli fel és a legpompásabb, Párisban készült színes képekben mutatja be mindazt, amit a jó ízlés és elegancia a divat terén produkál. A „Franczia Divatlap”-hoz minden hónapban egy eredeti nagyságú, legutolsó divatu szabásmintát csatolunk.

1808. május 6.

Napoleon Lajosnak, a nápolyi királynak.

A király ne adományozzon hercegi címeket. Ez a jog a császári méltóság részére van fenntartva. Ön kinevezett marsallokat, akik annyit sem tettek, mint egy ezredparancsnok. Ne tegye magát nevetségessé Európa előtt!

1809. május 10.

Beauharnais Eugén hercegnek.

Azt mondják, hogy az udinei hercegek rosszul viseli magát. Ha ez igaz, agyon kell lövötni. Ideje már, hogy elretentő példát mutassunk ezeknek a gonosz papoknak!

1809. június 13.

Ugyanannak.

(Mikor az olasz csapatokkal Magyarországra bejött.)

Mondd meg embereidnek, hogy Magyarországon sok lovas-katonát fognak még látni, ez azonban csupa canaille. (Napoleon a saját hadseregén kívül minden katonát canailleknek nevezett.)

1809. június 20.

Murat Joachimnak!

Épen most értesülök róla, hogy a pápa mindnyájunkat egyházi átokkal sújtott. Kzzel magát átkozta el. Semmi kímélet többé! Ez egy dühöngő bolond, akit be kell zárítani! Fogasd el Paccs bitorost és a pápa többi híveit.

1809. szeptember 6.

Fonchének.

Fonché csináltasson nagytokban osztrák papírpénzt, hogy értéktelenné tegye az osztrákok pénzét s így megfossza őket a háboru eszközétől.

ami olyan újítás, mely kétségtelenül a hölgyközönség legnagyobb meglepedésével fog találkozni, mert ez által hölgyeinket esetleg nagy gondtól és munkától kímélfük meg.

A „Franczia Divatlap”-ot Wohl Janka kedvelt írónk szerkeszti, nagy gondot helyezve a szövegirodalmi részre is.

A „Franczia Divatlap” előfizetési ára kizárólag az „Országos Hírlap” előfizetőinek

Egy évre	3 forint,
Fél évre	1 frt 50 kr.,
Negyed évre	75 kr.

Mutatványszámokat újévig ingyen küldünk mindenkinek, aki az 1899. január 1-től számítandó előfizetési díjat már most küldi be hozzánk.

A kiadóhivatal.

HIREK.

Lapunk mai száma 8 oldal.

— **A király Schönbrunnban.** Bécsi tudósítónk mondja nekünk telefonon: A király Gödöllőről ma reggel Bécsbe érkezett, és a Burgot elkerülve, egyenesen Schönbrunnba hajtatott.

— **Rendjel-eső.** Deczember másodikán — mint bécsi levelezőnk telefonon mondja — olyan nagyszámu kitüntetés kerül kiosztásra, mint eddig még sohasem. A király körülbelül ezer rendjelet és kitüntetést szánt alattvalóinak, s nemcsak Ausztriában, hanem Magyarországon is számos kitüntetés lesz. Báró Bánffy Dezső, a magyar miniszterelnök, a Szent István-rend nagykeresztjét kapja.

— **Justh Gyula gyászja.** Mint öszinte részvétellel értesülünk, Justh Gyulát, az országgyűlési függetlenségi párt egyik vezérérfiát súlyos csapás érte. Anyja, Justh Istvánné, született Pákozdy Matild, ma hajnalban hatvanhét éves korában meghalt. A halálesetről a gyászba borított család a következő jelentést adta ki:

Justh István a maga és fia Gyula, menyee Szitányi Vilma, valamint unokái: Matild férj, Szitányi Gézáné férje Szitányi Géza, János, Elsa, Lajos, Margit és dédunokája: Szitányi Miklós nevében járdalomtól megfört szívvel tudatja forrón szeretett felejthetetlen nejeinek:

Justh Istvánné szül. Pákozdy Matildnak
Budapest 1898. évi november hó 28-án hajnali 2 órakor, 67 éves korában, boldog házasságának 50-ik évében bekövetkezett elhunvat.

A boldogult hült tetemei folyó hó 27-án délután 3 órakor fognak Budapest (Esterházy-utca 13. sz. a.) beszenteltetni és folyó hó 30-án délelőtt 10 órakor Pusztá-Szent-Tornyan a rórn. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a családi sírkerben örök nyugalomra tetetni.

Az engedszelő szent miséaldozat folyó évi deczember hó 3-án délelőtti 11 órakor Budapest a Ferenczrendiek templomában fog a Mindenhatónak bemutatni.

Budapest, 1898. november hó 27-én.

— **Bánffy és Justh Béla.** Ez a két különböző név egy kerül össze, hogy Justh Béla, egy lap hire szerint, írásbeli kérdést intézett volt a kaszinó választmányához az iránt, vajjon miniszterekkel szemben kivételes álláspontot foglal-e el, és hogy kaszinó-tag maradhat-e a miniszter, akit büntetlenül olyan sértésekkel illettek, mint a miniszterelnököt a most folyó vitában? Mint halljuk, a kaszinó választmánya ma, minden határozat nélkül, egyszerűen visszaadta Justh Bélának az írásbeli kérdését.

— **A királyné-ereklyék.** Rendkívül érdekes és kedves tárgyakkal gyarapodik nem sokára a Nemzeti Múzeum. Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ugyanis értesítést kapott az udvartól, hogy a boldogult királyné hagyatékából több, Magyarországot érdeklő dolgot kiválasztottak a Nemzeti Múzeum számára. Ez a nagy figyelmességre válló ajándékozás Gizella és Mária Valéria főhercegnők ötlete s a kiválogatást is személyesen végezték. A becses és szomorú emlékü tárgyakat természetesen méltó helyen fogják kiállítani, amit bizony csak nagy ügyvel-bajjal találhatnák a Múzeumban. A közoktatásügyi miniszter nyomban értesítette a Múzeum igazgatóságát az örrendetes eseményről.

— **Az Erzsébet-szobor bizottsága** tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy a pályázat ne legyen nemzetközi. Ezt és általában eddigi határozatait azonban még megküldi véleményadás végett a Budapesti Újságírók Egyesületének, az Otthonnak és a képzőművészeti társulatnak, hogy azok is nyilatkozhassanak. Eszerint a bizottság határozata még nem tekinthető véglegesnek.

— **Leszállított tisztviselői fizetések.** Pozsonyi tudósítónk írja: Ma, midőn mindenféle a tisztviselői fizetések emelésére törekednek, unicum számba mehet Somorja város képviselőtestületének az a határozata, hogy a tisztviselők illetményeit leszállítja. Az új választások elé, melyek a legközelebbi közgyűlésen mennek végbe, kíváncsian néznek Pozsony-megyé tisztviselői, akik azt hiszik, hogy a redukált javadalmu állásokra senki sem fog pályázni. A lakósságnak egyrésze különben a városnak nagy községgé való alakulását sürgeti s ez irányu kérvénye harmadfokban való döntés végett a belügyminiszter előtt van már.

— **Egyházi előléptetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Várady Lipót Árpád osztálytanácsos és csanádi egyházmegyei áldozárnak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett cikádori címzetes apátságot, Szabó Ferencz nagybecskereki esperes-plébánosnak pedig a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett bizerei címzetes apátságot díjmentesen adományozta.

— **Vihar mindenfelé.** Viharos idők járnak Európára. Tegnap adtunk hírt a fumei síroktóról, ma már újabb telegrammok máshonnan hoznak rossz híreket.

San-Remóból táviratozzák: Itt erős vihar dühöngött és megrongálta a nyugati kikötőtöltést. A hullámok elkaptak néhány gyermeket és a tengerbe sodorták őket. Öt gyermeket sikerült megmenteni. A szárazföldön is nagy kárt okozott a vihar.

Genuában a kikötő töltésének végén levő világitótorony falazatának egy részét heves tengeri vihar szétrombolt. A vasuti forgalom megszakadt. A tengerparti épületek jelentékenyen megrongálódtak, néhány egészen összeomlott. Több hajótörés is történt; emberéletben azonban nem esett kár. A „Herta” német cirkálóhajó kőtöltete szétszakadt a „Sylla” postagőzőssel történt összeütközés következtében. Mindkét jármű megrongálódott. Néhány bárka elsüllyedt. A Riviera mentén egyéb károkat is okozott a vihar.

A luganoi tavon ma éjjel szintén igen heves vihar dühöngött, amely a horgonyzó „Elvezia” és „Milano” gözhajókat a partfelé vetette. Az „Elvezia” gözhajó néhány percz alatt elsüllyedt. A „Milano” gözhajón négy szivattyu működik, hogy elsüllyedését megakadályozza. A vihar ezenkívül számos kis járművet, amelyek meg voltak kötve, a part felé sodort és szétrombolt. Lugano városban több fát gyökerestul kitépett, egyéb jelentékenyebb kárt azonban nem okozott.

— **Kitüntetett plébános.** Mint a „Budapesti Közlöny” mai száma írja, a király Major János köszegi prépost-plébánosnak, a katonai lelkészkedés terén szerzett érdemei elismeréséül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Bismarck, mint referendárius.** Egyetemi hallgató korában a berlini törvényszékeknél gyakorolkozott Bismarck. A polgári törvényszéknél egy Prätorius nevű bíróhoz osztották be, mint referendáriust. Prätorius olyan kényelmes volt, hogy be se ment a tárgyalásokra, hanem mindent a fiatal Bismarckra bízott. Történt azonban, hogy egy váloperben kellett volna a feleket kibékíteni a Bismarck felkereste Prätoriust. A békítési kísérletnek, ugymond, bizonyos vallási és erkölcsi nimbuszra van szüksége s így magát, aki alig husz éves, nem tartja erre alkalmasnak.

— **No majd mindjárt megmutatom,** mondá a bíró és átment a tárgyalási terembe.

Izgatottan várt már rájuk a házaspár. A férj kérte a választ, mert hütlenséggel vádolta nejét, a nő azonban nem akart válni és esküdözött, hogy ártatlan. A bíró a nőt szölitotta meg először.

— Ne legyen olyan ostoba; hisz La ha-
mennek, a férje jól elveri! Mondja, hogy bűnös, s
akkor röviden végzünk a dologgal.

— De én ártatlan vagyok! Nem akarom
ártatlanul a szőgyent magamra venni.

A bírő még egyszer-kétszer rákiáltott a nőre,
azután Bismarckhoz fordult és diktálni kezdett:

— A kibékítés megkíséreltetett, de a vallás
és erkölcs meggyőző okai daczára is eredményte-
len maradt.

— Referendárius ur, folytassa a tárgyalást!

— A keresztkérdések. Az angol ügyvédek
különösen azt a szokást gyakorolják, hogy végár-
gyalásokon, ha már felük ügye nagyon rosszul áll,
a terhelt tanukat mindenféle ravasz keresztkérdé-
sekkel igyekeznek zavarba hozni. S az a legkitű-
nőbb védő, aki a legfurfangosabb kérdésekkel tudja
a tanukat ostromolni. Ilyen eset történt nemrégiben
a howstreeti törvényszék előtt. A vádlott egy több-
ször büntetett zsebtolvaj volt. Ügyvédje végső
mentőszájként ragadta meg a terhelt tanut és azon
igyekezett, hogy zavarba ejtse. Részolt:

— Tanu ur, az ön neve tehát James Smith?

— Igen.

— Ön-e az a James Smith, akit 1887-ben
a törvényszék két évi fegyházra ítélte lopásért?

— Nem, az nem én vagyok.

— Akkor talán az a James Smith, akit Li-
verpoolban csalásért büntetett a törvényszék?

— Az sem én vagyok.

— Ön tehát még sohasem volt fogházban?

— Voltam. Már három alkalommal. Egy iz-
ben egy napot, kétizben pedig fél-fél napot töltöt-
tem a fogházban.

— Fél napot? Az lehetetlen. Félnapot fog-
házra a törvényszék nem ítél senkinek.

— Nem is voltam elítélve, hanem mint kö-
müves dolgoztam legutóbb is egy fél napot a fog-
ház egy szűk zárkájában, ahol éppen egy ügyvéd
ült; váltohamisításért ítéltek el öt évre.

A védőügyvéd nem folytatta tovább kereszt-
kérdéseit.

— Rákospalota határoz. A rákospalotai füg-
getlenségi kör nagyon elszomorodott a haza sor-
sán, főképen pedig azon, hogy a kormány épen-
séggel nem hajlandó lemondani és e miatt ma dél-
utánra népgyűlést hívott egybe a körhelyiség elé.
Az ellenzéki népgyűlés azonban újabb időben ha-
sonlatos a revolverhez, amelyről sohse tudni egész
bizonyosan, mikor sül el hátrafelé. A rákospalota-
iak határozati javaslatot akartak a Ház elé terjesz-
teni, biztosítván az ellenzéknek, hogy dobogással,
fűtyüléssel és más eféle rakoncátlanokodással
élénken rokonszenveznek. Gáspár Tivadar fel is
olvasta a határozati javaslatot, helyeselték is sokan,
mint ahogy helyeselték Kardhordó Árpád, Várady
Károly, Klein Pál, Manks József, Ónody Dezső
beszédeit és Dura Máté alkalmi zongéit is, hanem
mikor határozatra került a sor, előállott Rádi Sán-
dor szociáldemokrata szónok és követelte az ál-
talános választói jog behozatalának a határozatba
fogását is. A gyűlés rendezői hűledeztek, a
szociáldemokraták kacagtak és rázendítették a
munkás marseillaisait. Határozatról már szó sem
lehetett, csak ellensúlyozni próbálták a munkás-
indulót a Kossuth-nótával és a két dal hangjai
között szétoszlottak. Mi lesz már most a Hazával?

— A villachi „vadember.” A Villach melletti
erdőben ez év szeptemberében elfogták egy em-
bert, aki teljesen elvadult állapotban volt. Testéről
rongyokban lógott le a ruha, fejét hosszú kócos
haj borította, álláról pedig hosszú, eldurvult szá-
kál lógott le. Mikor elfogták, töltött revolvért ta-
láltak nála. A fogoly Peineggén József lengyel-
osztrai lakosnak mondotta magát. Ezek az adatok
azonban nem igen látszottak megbízhatónak,
miért is lefényképezték és arczképét közölték az
illusztrált lapokban. A villachi bíróság a
bécsi rendőrségnek is beküldte a „vadember” arcz-
képét, de a nyomozásnak ez a módja sem vezetett
eredményre. Hiába hasonlították össze a gonosz-
tevők albumában levő összes arczképekkel, a kü-
lönös ember képe egyikkez sem hasonlított. Az ügy
a napokban végre meglepő fordulatot vett, ami a

származásnak, fésűnek és ollónak köszönhető. A
„vadember”-t megfosztották vadsága külső jeleitől,
tisztességes ruhát adtak rá, és akkor már könnyű
szerrel fölismerték. Kiderült, hogy az illető művelt,
intelligens ember, aki szűkebb hazájában egykor
jelentékeny társadalmi állást töltött be és még nem
rég Bécsben és Salzkammergutban sikkasztott
pénzekből igen nagy lábton élt. Az elfogott
ember Hermann János harminczhat éves vódiáni
(Csehország) kerületi titkár, akit a piseki kerületi
törvényszék már márczius óta körözött egy na-
gyobb összeg elsikkasztása miatt. Midőn Hermann
márcziusban megszökött, egy ideig Bécsben mu-
latott, a nyarat pedig a Salzkammergutban töltö-
tte. A sikkasztott összeg azonban hamar elfo-
gyott és ekkor, Hermann nem mervén emberek
közé jönni, hétszámra az erdőben bujkált, csak
éjszakára lopódzott egyszer-egyszer egy házba,
hogy ott meghuzza magát. Hogy éhen ne vesszen
megleste az iskolába menő gyerekeket és elrabolta
tőlük oszonnájukat. Így élt hónapokig, miglen
olyan szánandó állapotba jutott, amelyben rá-
akadtak. A „vadember”-t most átkísérik a piseki
kerületi törvényszékhez.

— A „Szent Mara.” A szerémszegei Sza-
tina nevű községben — mint tudósítónk jelenti —
a múlt napokban a csendőrség egy, a nép által
„Szevla Mara”-nak (szent Mara) nevezett asszonyt
akart elfogni, aki a könnyenhiwő, babonás lakossá-
got mindenféle jóvendőléssel ámitgatta, természé-
esen jó pénzért. Csakhogy a dolog nem ment
olyan könnyen, mert a községben sok pártfogója
akadt a „szent Mará”-nak, akik a csendőrséggel
szemben készek voltak őt megvédeni. Heves küz-
delem fejlődött ki a csendőrök és parasztok kö-
zött: Egy parasztember az egyik csendőrt viasko-
dás közben egy doronggal oly erővel vágta fejbe,
hogy az összerogyott. A nép pedig folyton kiabálta:
— Rajta mindnyájan! Ne engedjük őt tőlünk
elhurcolni!

A községi előjárók rábeszélésére sikerült
mégis a feldühödött népet addig lecsillapítani, míg
az asszonyt az ott álló vonatban hamarosan elhe-
lyezték. A községből nagyszámu asszonyok ki-
sérte el a kerületi járásbíróshoz. Érdekes, hogy
a medinczai plébánosnak, Gibarácznak miséit, aki
a népet az asszony szédelgő volta felől felvilágo-
sítani törekedett, a nép teljesen elkerüli és a pa-
pot valóságos meggyűlölte.

— Fogházigazgatóból — miniszter. Annak a
nagy tragédiának, amelyet Dreyfus-ügy néven is-
mer a világ, számtalan már az áldozata. Az egyik
megőrült, a másik saját kezével oltotta ki életét; s
jól járt az, aki csak a hivatalát veszítette el. För-
zinetti fogházigazgatót is tudvalevőleg elkergették
azért, mert pártját merte fogni Dreyfusnak. De
Forzinetti elég jó cserét csinált. A monacoi her-
cege fölajánlotta neki a pénzügyminiszteri tárczát
és a nyugdíjazott fogházigazgató ma már minisz-
ter. A mi szintén egész szép állás, különösen Mo-
nacóban. Mert a kies Monte-Carloban boldog a
pénzügyminiszter. Ott nincsenek adók, ott nincs
budget, sem budgetvita és nincsen indemnity sem.
Valutaügy nem zavarja a miniszter álmait s bank-
kérdés is csak egy van: hogyan lehetne „sprin-
golni” a bankot? Ha pedig a hadseregnek kell
vagy egy tucsat kabát, nem kell összeháni a dele-
gációt: a játéktérmekek bérleje kifogyhatatlan kasz-
zájába nyul és kifizeti a számlát előadó beszéd,
hónapokig tartó debatte és névszerinüi szavazás
nélkül.

— Elárverezett csók. Tulajdonképp paradox
fogalom. Hiszen csak az az igazi csók, ami lopott,
s nincs értéke annak, amit nyilvánosan elárverez-
nek, — hogy ki ad többet érte? Jótékonycélú
árveréseknél csak a forma csók, de azért mégis
ezreket adnak néha érte fiatal gávallérok, de ér-
demekben megöszült agg urak is. Ha ugyan az árve-
rező hölgy olyan fiatal, üde és szép, mint Miss Mabel
Harlowe. Lőndön egyik legünnepelebb színésznője, aki
nagylelkien ajánlkozott, hogy a szegények javára
egy csókját elárverezze. Emelte ennek a csóknak
becsét az is, hogy a gyönyörű misz házassági
ajánlat megszégése miatt nemrégiben egy gentle-

mant beperelt, publikáltatta az ellene hozott
ítéletet, de a kártérítésül megítélt százötvenezer
forintot odadobta a hűtlen imádó lábaihoz. Tud-
ták, hogy drága lesz ez a csókja is, s
éppen ezért fiatal emberekből egy szövete-
zet alakult, akik együttesen akarták megvenni
a csókját, hogy azután — kisorsolják egymás kö-
zött. Az árverésen csak Mr. Fortescue, egy idősebb
ur versenyzett e „szövetkezet”-tel s hosszú küzde-
lem után győztes is lett. Hétszáz font sterlingért
vette meg a bájos miss csókját, aki pirulva ment
az öreg urhoz, hogy ezért a tekintélyes összegért
ajkait az arczához érintse. Ekkor azonban a körül-
állók nagy meglepetésére Mr. Fortescue kijelen-
tette, hogy nem a maga nevében árverezett, hanem az
unokájának vette meg a csókot, mert ma a szüle-
tésnapja van. S miss Harlowe szívélyesen megcsó-
kolta kétszer a kedves gyermekét.

— Elhunyt provinciális-helyettes. F a r a g ó
Aurél, a szent-ferenczrendiek helyettes tartományi
főnöke — mint Pozsonyból írják — ma ötvenegy
éves korában meghalt. A boldogult, ki egyike volt
a legkiválóbb egyházi szónokoknak, régebben
gvardián volt Székesfehérváron. Provinciális-he-
lyettesé csak néhány hónappal ezelőtt válasz-
tották.

— Eltűnt orvosnövendék. A bécsi rendőrség
körözvényben értesítette a főkapitányságot, hogy
Mithay János, dévényi születésű, huszonhatéves
orvosnövendék még november hatodikán eltűnt
Bécsből és nem tudják, hogy mi történt vele.
Szülei attól tartanak, hogy öngyilkosságot követett
el és ezer forint jutalmat adnak annak, aki nyomra
vezeti őket.

— A megtért. Zimonyi levelezőnk írja: Rég-
óta tartotta rémületben Horvátország Petrinja köz-
ségét és környékét egy Szamardzsija nevű uton-
álló. Kegyetlenül, kiméletlenül bánt el mindenki-
vel, aki a keze közé került. Két embert meg is gyilk-
olt. Néhány hónapig élt így, anélkül, hogy valami
bántódása esett volna. A hatóságok azonban meg-
sokalták végre a garázdálkodásait és szigorú pa-
rancsot adták ki elfogatására. Szamardzsijára ettől
fogva rossz idők jártak. Mint egy üldözött vadnak,
nem volt sehol pihenése. Folyton a nyomában
jártak a csendőrök s a lakosság is bátorkodott
már védekezni ellene. A betyár aztán megunt a
sok üldözötést és bujdosást, meg ki is fogyott
mindenből. Elment a petrinjai szántóföldön dol-
gozó keresztapjához, Muzsdeka Jovánhoz és kö-
nyörgött, hogy adjon neki valami ennivalót, mert
elpusztul az éhségtől. Muzsdeka ellátta minden jó-
val a megtért legényt, aki szentül megfogadta,
hogy visszatér a becsületes utra. Első útja a já-
rásbíróshoz vezette, ahol bevallotta minden bü-
nét. A járásbíró maga is megindult, mikor a ha-
talmas, herkulusi termetű és erejű ember teljesen
megtörve odaállott eléje és meggyőnta bűneit.

— Öngyilkossági kísérlet. Görtner Ferencz
kereskedősegédet ma reggel lopás gyanuja miatt
a hatodik kerületi kapitányságra kísérték. Kihal-
gatása előtt az épület egy félreeső helyére ment,
ahol a nála levő revolverből háromszor jobb ar-
czába lött. Csak jelentéktelen sérüléseket szenved-
ett. Beszállították a rabkórházba.

— A szerelme halottja. Szabadkai tudósítónk
egy alig tizenöt éves leány öngyilkosságáról ad
hírt. A fiatal öngyilkos egy vasuti alkalmazott leá-
nya, Bencze Annuskának hívták s egy kereskedő-se-
gédbe volt szerelmes. A segéd azonban nem vi-
szonozta érzelmeit, s ez annyira elkeserítette a le-
ánykát, hogy eldobta magától fiatal életét. Szülői
íránt nagy a részvét, mert egy másik leányuk ne-
bány érvel ezelőtti szintén ily módon vetett véget
életének.

— Aki a feleségét lopja meg. D o n n e r
Mátyás soproni kocsmáros — mint odaváló tudó-
sítónk jelenti — a napokban nyomtalanul eltűnt a
városból. Eleinte mindenki, még a felesége is, azt
hitte, hogy nagyszámu hitelezői elől szökött meg,
míg végre az asszony, nem kis meglepetésére rá-
jött, hogy férje az ő nyolcezer forintnyi vagyonát
is magával vitte. Feljelentésére most országzszer-
kózik.

— Angol, francia toilettek és kalapok legelegyenbben és legszolidabb árak mellett A. Legrand divan-üzemében (V. Váci-ut 25., I em.) készülnek.

— Valódi Jaeger tanár-féle normál-alsóruhákat (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyapjúrukat ajánl **Hejek Adolf, Szervita-tér „a vadászruhák”.**

Naplirend.

Naptár: Hétfő, november 28. — Római katolikus: Rufusz vt. — Protestáns: Szosztén. — Görög-orosz (november 16.) Máté ap. — Zsidó: Kislev 14. — Nap két: reggel 7 óra 8 perczkor, nyugszik: délután 3 óra 58 perczkor. — Hold két: délután 3 óra 11 perczkor, nyugszik: reggel 6 óra 27 perczkor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4–5-ig.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órától kezdve.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8–10 óráig. A fővárosi magánépítési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városházán.

Honvéd utóellenőrzési szemle a honvéd-huszárezredekhez tartozókkal.

A közös hadsereg utóellenőrzési szemléje a huszárezredekhez tartozókkal.

Akadémiai könyvtár nyitva 3–8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9–1 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

A mezőgazdasági múzeum a városligeti Széchenyi-szengen nyitva délelőtt 10–1-ig, délután 3–5-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferenc óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 1/5 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-jegy 30 krajczár.

A poliklinika megnyitása.

A budapesti poliklinikai-egyesület, amely tizenöt esztendő óta zajtalanul és áldásosan működik a főváros közegészségügye terén, ma nyitotta meg ujonan berendezett, a kor igényeihez mérten teljesen felszerelt kórházát a hársfa-utca tizenötödik száma alatt, József főherczeg fővédnök jelenlétében.

Az ünnepély így folyt le:

Az intézet dísztermét előkelő közönség töltötte meg, amelynek sorában ott voltak báró Bánffy Dezső miniszterelnök, dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter, Schlauch Lőrincz bíbornok, herczeg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, gróf Szapáry István valóságos belső titkos tanácsos, Széll Ignác államtitkár, Hieronymi Károly, gróf Apponyi Albert, Falk Miksa, Radocza János, Sámuel Lázár országgyűlési képviselők, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, Müller Kálmán miniszteri tanácsos, a Rókus-kórház igazgatója, Schermann Adolf tisztí főorvos, Klug Nándor egyetemi orvoskari dékán, Tanhoffer Lajos, Elischer Gyula, Réczey Imre, Herczl Manó egyetemi tanárok, Puky Ákos, Eröss Gyula, Goldzieher Vilmos, Havass Adolf, Hirschler Ágoston, Stern Samu, Rothbart József, Lichtenberg Kornél, Török Lajos, Feleki Hugó, Scheffer Károly, Schwarz Arthur, Liebmann Mór, Vas Bernát, Morelli Károly, Báron Jónás, Terray Pál egyetemi magántanárok, Körösi József a főváros statisztikai hivatalának az igazgatója, továbbá a hölgybizottság tagjai közül gróf Csáky Albinné, gróf Pálffy-Daum Lipótné, Biscshitz Arthurné, Hieronymi Károlyné, Lichtenberg Kornélné, Láncey Gyuláné, Brüll Árminné stb.

József főherczeg szárnysegédével, Vécsey huszárszázadossal tizenegy órakor érkezett az intézetbe. A kaputól a poliklinika orvosainak sorfalai között haladt fel a terembe, ahol zajos éltetéssel fogadták.

Slauch Lőrincz bíbornok üdvözölte a főherczegét a következő beszéddel:

Fenséges császári és királyi főherczeg és védnök ur:

Áldva legyen fenségednek első lépése e szerény hajlékban, melyet a szeretet szenvedésnek emelt. A szenvedés tiszteletet parancsol, de a nemes lélek szeretettel hajol le ahhoz, akit a földi lét sanyarúsága lesújt, hogy azt felemelje. A banális érzélgés üres részvénytílvánulásokban tetszeleg magának és a világnak; de a szeretetben, mely emberi emberhez köt, mely nem ismer számítást, sem érdeket, hanem egészen az önfeláldozásig azonosítja magát a szenvedővel, a szeretetben valami isteni van. Az Isten helyezte ezt az ember szívébe, és aki jótékonytágot gyakorol, az az Isten szolgálatában áll és működik.

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat”, mondta az Ur. Intézetünk ezen mondásnak rázza alatt dolgozik és amidőn fenségedet, mint

jótékony együletünk magas védnökét, mely tisztelettel üdvözöljük, ezen isteni ihletől áthatott emberbarátot üdvözöljük, aki átérti és átérti mindazt, amit fájdalomnak neveznek, aki kész mindenütt segíteni, ahová a szeretet hív és áldásos kezei a sere tenni, amely fáj.

Fenségednek mai kegyes megjelenése korszerű alkotó lesz intézetünkre nézve. Szerény működésünk hatványozottabb lesz ezután, mert azon magas kegy, melylyel ma intézetünket hivatalosan megnyitni méltóztatik, mindig intő szöveg lesz, hogy mennyire kell szeretnünk szenvedő ember-társait!

Isten hozta császári és királyi fenségedet!

József főherczeg így válaszolt:

Fogadja Eminenciád, legőszintébb hála kifejezését azon szíves szavakért, melyek az előbb elhangzottak. A mi szent keresztény vallásunk egyik legfőbb parancsa teszi kötelességünké, a felebaráti szeretetet, amely úgy szól, hogy szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Ezen vallási és embertársaink iránti kötelezettség teljesítésére a legszebb példát e magasított czélú egyesület és azok a lelkes nők nyújtják, akik ennek a létrehozásán fáradoztak és akik szent munkájukban a felebaráti szeretet szolgálatában álló tevékenységében mindnyájunk hálájára és támogatására számot tarthatnak. Mert az bizonyos, hogy a szegény embernek e világon legföltettebb, legbecesebb kincse az ő egészsége. Ezt a kincset neki visszaadni ez egyesület vállalta feladatának és bizonyára mindnyájunk szent fohászja egyesül abban az imában, hogy isten áldása nyugodjék ez egyesületen és annak lelkes vezetőin.

A beszédet nagy éljenzés követte s azután dr. Lichtenberg Kornél beszélt, aki dr. Eröss Gyulával legfőbbet fáradozott az intézet megalapításán, fejlesztésén; üdvözölte a főherczegét a kinek teremő szavára és egyenes kívánságára emelkedett az új palota; üdvözölte a kormányt, a melynél az intézet erkölcsi és anyagi támogatásra talált, Budapest főpolgármesterét, mint a székes főváros adakozó közönségének képviselőjét, a hadsereg, a tudomány, a politika, a társadalmi élet megjelent jeleseit, akik elhozták rokonszenvéket az ünnepélyfényére és díszének nevelésére. Dr. Schlauch Lőrincz bíborospüspököt, gróf Csáky Albinnét a hölgybizottság elnökét, az egész hölgybizottságot, gróf Szapáry Istvánt, dr. Falk Miksa, gróf Apponyi Albertet, Hieronymi Károlyt és dr. Sámuel Lázárt és az egész igazgató-tanácsot. Dr. Eröss Gyula egyesületi titkár ezután röviden ismertette a poliklinika létesülésének történetét.

Végül Márkus József főpolgármester mondott köszönetet az egyesületnek, amely a fővárost egy szép új közegészségi és emberbaráti intézettel gazdagította.

A főherczeg ezután gróf Szapáry István és Márkus József társaságában sorra nézte az intézet helyiségeit. Dr. Eröss kalauzolta őket. Magyarország magának mindent, még az ágyakat és az ápoló apácák szobáját is megnézte.

Az apácák szobájában a függönnyel körülvett ágyat, fiókos térdeplőt nézegetve odafordult az egyik szerzetesnőhöz:

— Kedves testvér, ez az összes vagyon?

— Ez, fenséges ur!

— Nekem több kell — mondotta a fenséges ur nevetve.

A chemiai laboratóriumban Vass Bernát mutogatta a különféle bakterium-vizsgáló szereket, szerszámokat.

— No, én az összes bacillust megeszem, mint a savanyú káposztát — vágott közbe József főherczeg, nagy derűtséget kelte.

Mikor bucsuzott, kezét fogott báró Bánffy Dezsővel, Wlassics Gyulával, Márkus Józseffel, gróf Csáky Albinnéval és a poliklinika előjáróival. Nagyon dicsérté az új higiéniai és humánus intézetet és Budapest összes efajja intézményeit.

— Mennyivel rendezettebbek — mondotta a többek között — itt a közegészségügyek, mint Bécsben. Borzasztók a bécsi kórházak a budapestiekhez képest.

SZINHÁZ ES MŰVÉSZET.

* Melinda bucsuja. A „Bánk bán”-t adták az Operában. A harmadik felvonásban meenydörgött az ég, cikláztak a villámok; Melinda csónakba ült és elevezett. A közönség tapsolt, se vége, se hossza nem volt a tapsnak és éljenzésnek. Bucsuztunk. Bianchi Bianka utra kel — nem a tisztán csónakon, hanem gyorsvonaton — és Hamburgig meg se áll. Bár térne vissza mentől előbb!

* Mary Halton. A Magyar Színházról a következő értesítést kaptuk:

„A bécsi Carl-színház vasárnap későn este táviratban visszaszólította miss Mary Haltont Bécsbe, hogy ott hétfőn este a „Gásák”-ban fellépjen. Ez a váratlan akadályoztatás lehetetlenné tette, hogy az angol művészneő hétfőn a Magyar Színházban énekeljen. A „Gásák” helyett a „Krokodilus” című operette kerül színre. Ez előadásra a mára, hétfőre váltott sárga színű jegyek érvényesek, de amennyiben nem használtak el, vételárukat a színház pénztára az előadás végéig visszafizeti. Miss Mary Halton legközelebb folytatja vendégszereplését a Magyar Színházban.”

Mi a közönség köréből ismételtlen panaszokat kaptunk amiatt, hogy az egyre-másra megváltozó műsor komolyan bosszantja a színházjáró embereket. Aki ma színházba akar járni, annak előbb meg kell tanulnia a kettős könyvvitelt és naplót kell vezetnie, amelybe bejegyzi, hogy az a darab, amely bizonyos napról elmarad, mikor fog színre kerülni, a sárga vagy rózsaszín jegyek érvényesek-e erre a napra és hogy milyen múlt havi dátum van rá-ütve arra a jegyre, amely zsebünkben lassankint már feloszlásnak indul? Tudjuk, hogy a színház vezetők emiatt legtöbb esetben nem érhetl szemrehányás, miután a hétről hétre készülő programot számos incidens zavarhatja meg. A jelen esetben csak az a feltűnő, hogy az erre a hétre megállapított bécsi műsört már szombaton közölték az ottani lapok és mi már szombaton olvastuk a Carl-színház műsorában, hogy ott hétfőn Halton énekelni fog. Miss Mary Haltonnak tehát nem kellett volna bevárnia Jauner igazgatónak „vasárnap későn este” érkezett táviratát: huszonegy órával előbb is megtudhatta volna, hogy hétfőn nem fog Budapesten énekelhetni, amit különben mi is őszintén sajnálunk.

* Nemzeti színház. Csütörtökön, december 1-én, Vörösmarty emlékeztetere az „Aldozat” kerül színre. A főszerepeket Jászay Mari (Zsófi), P. Márkus Emilia (Caillar), Pálffy (Szabolca) és Iványi (Zaránd) játsszik. Gyenes László beteges után szombaton, december 3-án, lép fel újra Csiky „Nagymama” című vigjátékának Örkenyi szerepében. Vasárnap, december 4-én, Shakespeare „Sok hűhó semmiért” című vigjátékát adják, délután két és fél órakor Dóczi „Széchy Mária”-ját le- szállított helyárrakkal.

* A csehek. A cseh vonósnyegy-társulat november huszonnyolczadikán hangversenyt rendez a Royalban. Előadja Volkmann g-moll, Borodin a-dur és Beethoven f-dur vonósnyegyeseit.

* Nemzeti Színház. A Nemzeti Színház igazgatósága négyfelvonásos drámát fogadott előadásra Császár Imrétől, a színház tagjától. A mű valószínűleg még e szezonban előadásra kerül.

* Filharmoniai hangverseny. A harmadik filharmoniai hangverseny december 7-én lesz. A hangversenyen Erkel Sándor dirigál, mint szólista pedig Rislér Ede párisi zongoraművész játsszik.

A debreczeni szinészet jubileuma.

Debreczen, november 27.

A debreczeni szinészet százéves jubileumát ma nagy fényvel ünnepelte meg Debreczen város közönsége.

Az ünneplő közönség a megyeházában gyűlt össze, ahol a szinkör 100 év előtt állott; de a díszterembe alig jutott be egy kicsiny része a megjelenteknek. Ott voltak Debreczen város és Hajdúmegegye notabilitásai teljes számmal, a Petőfi-társaság, az Újságírók egyesülete, az Otthon, a Nemzeti Színház, a szinészet egyesülete s a nagyobb vidéki városok irodalmi társulatainak küldöttsége. Mikor a debreczeni dalárda elénekelt a „Tied vagyok, tied hazám” kezdetű dalt, zúgó tapsvihar tört ki.

KÖZGAZDASÁG.

Bethlen András emlékezete.

(Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgyűlése.)

Szomorú közgyűlése volt ma az ország első gazdasági egyesületének. Ezt a szomorú tónust nemcsak a királyné és gróf Bethlen Andrásról tartott megemlékezések adták meg a gyűlésnek, hanem a gazdáknak az ország merkantilizmusán való örökös kesergésének újabb nyilvánulásai is.

A közgyűlést gróf Dessewffy Aurél elnök nyitotta meg az alábbi megnyitó beszéddel:

Tisztelt közgyűlés!

Amidőn az egyesület évi rendező közgyűlését megnyitom, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem azon szomorú és megrendítő eseményről, amely eleinte szinte hihetetlennek látszott — sajnos, hogy később valóban bizonyult. Ez év szeptember tizedikén ugyanis a társadalomnak egy undorító alakja hazánk királyneáját meggyilkolta.

De volt egy másik veszteségünk is, amely egyesületünket érte és ez gróf Bethlen András alelnökünk elhalálása, akit a kérihetetlen betegség közölként kiragadt. Ő mint főispán, majd mint földművelésügyi miniszter, azután pedig mint egyesületünk alelnöke mindig velünk érzett és azon irányzatoknál, amelyeket mi vagyunk hivatva előmozdítani és képviselni, egyik legteljesebb hajnoka volt. Mint földművelésügyi miniszter igen sok kezdeményezésnek vetette meg alapját és épen az ő ideje alatt fejtett ki egyesületünk is nagyobb és országra szóló tevékenységet s később is mint egyesületünk alelnöke, bár rövid ideig, de nagy lelkesedéssel s buzgalommal vett részt az egyesületi ügyek intézésében. Elhalálásával tehát nagy veszteség érte egyesületünket s azért méltóztassék megemlégni, hogy jegyzőkönyvünkben is megemlékezzünk e szomorú esetről.

Az ülés második kiváló eseménye Miklós Ödönnek gróf Bethlen András elhunyt egyesületi alelnök felett tartott emlékbeszéde volt, amely mélyen vésődött be a jelenlevő hallgatóság szívébe. Az emlékbeszéd hűen jellemezte az elhunyt államférfit és életéből s jelleméből sok oly mozzanatot és vonást ismertetett meg a hallgatósággal, amely csakis bizalmasai révén juthatott nyilvánosságra.

A közgyűlés e beszéd hatása alatt elhatározta, hogy Miklós Ödön emlékbeszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktalja, a jövő évi „Évkönyv”-ben közzéteszi és egyúttal az elhunyt alelnök özvegyével is közli.

Miklós Ödön az elhunyt alelnökről megemlékezve, kiemeli a rokonszenvet, melylyel az elhunyt iránt a gazdátársadalom viselkedett. Ez a rokonszenv fokozódott kivált azoknál, kiket szorosbarátság fűzött az elhunytéhoz. Gróf Bethlen különös szeretettel vonzódott a mező- és közgazdasági ügyekhez, sokat utazott, ismerte Európa majdnem minden nemzetének nyelvét, szokását, erkölcsét, közgazdasági helyzetét és ez ismereteiből fűződik az elhunyt társadalmi tevékenységének egész sorozata. Összehasonlításra hajlandó lelkelete hajlamos volt. Erdélyben folytatott közigazgatási pályája a magyar faj érdekében küzdött erőteljes harc volt. A kis- és közbirtokos-osztály sorsát szíven viselte és fájó szívvel látta az egyenlőtlen fegyverek összemérését. A gazdátársadalom sorsa aggodásba ejtette. Hazaszeretében kimagaslott a fajszeretlet; sietett a törvényhozás termébe, hogy a közgazdasági ügyek szószólója legyen. Szabad véleményét nyilvánította mindenkor. Temperamentuma nem volt heves, tudta, hogy felszólalásával külső hatásra nem számíthat. Került is minden feltűnést; csak akkor szólalt fel, mikor mondanivalója volt; lelke egész vonalával azokhoz csatlakozott, kik egyéniségük önerejére támaszkodtak s nem bécsültek azokat sokra, kik mások gyengeségéből táplálkoztak. Az 1897—1898-iki országgyűlési cikluson sürgette a dohányjövédéki törvény módosítását és az uzorsortörvény meghozatalát. Mint főispán a vezetésé alatt lévő vármegyék mezőgazdasági életének fölviragoztatásán munkált. Az elhunyt első földművelésügyi miniszterünk volt, mert gróf Szapáry Gyula alig alkotta meg a minisztérium kereteit miniszterelnökké lett s a földművelésügyi tárczát Bethlenre bízta, aki a minisztérium ügybeosztását szabályozta. Czelszerű mezőgazdasági törvények szerves sorozata fűződik működéséhez. Kormányzati politikája nem nélkülözte a tervszerűséget s e politika maga volt a földművelési érdek helyes védelme, istápolása s végcélja valamint egyúttal a mezőgazdaság megővésére irányuló ténykedés. Nevéhez fűződik a mezőgazdaságról és

a mezőgazdaságról szóló törvény. Az országos gazdátanács, a korlátozott forgalmu birtokok statisztikája, a művelési ágak szerinti birtokmegosztás, a magyar farmrendszerről szóló munkálatok, telepítési törvényjavaslat, a meteorológiai intézet, a tőzegtelepek felkutatása kulturális és ipari szempontból. A földtani intézet rovtartani állomása, ezenkívül a gyümölcsészet és háromfi tenyészet, továbbá a méhészet terén való kezdeményezései alapját teszik az utána következő kormányzati intézkedéseknek.

A nagyhatású emlékbeszédet mély megindulással fogadta a közgyűlés s a gróf Bethlen András volt földművelésügyi miniszter elhalálása folytán megüresedett alelnöki állásra a közgyűlés nagy szótöbbséggel gróf Zselénszky Róbertet emelte. Ugyancsak az igazgatóválasztmányt is följuttatták részben, s a számvizsgáló bizottságba tagokul megválasztottak: Bolla Mihály, Eösz Ferencz, Lejtényi György, Perczel Ferencz és Reusz Henri. Az igazgatóválasztmányba Bálintffy Pál, Bujanovics Gyula, Emich Gusztáv, György Endre, dr. Hagara Viktor, gróf Károlyi Lajos, gróf Károlyi László, Kvassay Jenő, Lázár Pál, Mérey Lajos, Perleberg Arthur, Rainprecht Antal, gróf Tisza István, Ugron Gábor és gróf Kornis Viktor választották meg. Tiszteletbeli tagokul egyhangulag Luczenbacher Pál és Krieger Pál. Több adminisztratív ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen jelen voltak: Dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, gróf Károlyi Sándor, gróf Apponyi Albert, Wekerle Sándor, gróf Csekonics Endre, Miklós Ödön, Makfalvy Géza, dr. Hagara Viktor, Libits Adolf, Scitovszky János, Formay Béla, Máday Izidor, Hajos József, Bernát Béla, Ivánka Oszkár, Kvassay Jenő, Förster Aurél, Förster Ottó, Tahy István, Szentiványi Zoltán, báró Vécsey József, Tóth Lőrincz, Bedő Albert, gróf Zay Miklós, Kodolányi Antal, Farkas Ábrahám, Galgóczy Károly, Melczer Gyula, Cserháti Sándor, Czeiner Nándor, Reusz Henrik, Bálintffy Pál, György Endre, Mérey Lajos, Mészó Pál stb. stb.

A szegedi kiállítás védnöke. A szegedi országos mezőgazdasági kiállítás védnökségének elvállalása érdekében ma a földművelésügyi miniszter, mint a kiállítás díszelnökének vezetésével, alatt küldöttség tisztelettel József főherczegnél. A küldöttségben részt vett gróf Dessewffy Aurél, az O. M. G. E. elnöke, továbbá Szeged városa részéről Kállay Albert főispán és László Gyula helyettes polgármester. A földművelésügyi miniszter beszédében kiemelte, hogy a rendező-bizottság tudatában van annak a magas rokonszenvnek és jóakaratnak, melylyel a főherczeg a nagy magyar alföld és annak sorsa iránt mindenkor viselkedett, nemkülönben hálásan érzi minden magyar gazda, hogy a főherczeg mindenkor, amikor arról volt szó, hogy a magyar mezőgazdaság érdekei előmozdításának példájával és pártfogásával elől járt. E meggyőződés által bátorítva, kérte fel a miniszter a főherczeget, hogy a szegedi országos mezőgazdasági kiállítás védnökségét elvállalni kegyeskedjék. — A főherczeg válaszában hangsúlyozta, hogy Magyarország első sorban mezőgazdasági ország, s ennél fogva nagyon kívánatos s örvendetes, hogy a mezőgazdaság mai helyzete egy ily kiállításon feltüntetése és bemutatása. A főherczeg a legszívesebben készséggel vállalta el a védnökséget; megígérte, hogy a kiállítás szellemében megjelen s hogy intézkedni fog, hogy uradalmi is képviselve legyenek a kiállításban. A főherczeg ezután a küldöttség minden tagját megköszönötte és velük szívvelyesen beszélgetett.

Iparszövetkezeti mozgalmak a vidéken. Habár a központi hitelszövetkezet csak e héten fog megalkulni, a vidéki ipartestületek körében már is élénk mozgalom indult meg, hogy a központi hitelszövetkezettel kapcsolatban ipartestületi hitelszövetkezeteket alakítsanak. A múlt pénteken a szegedi ipartestület tartott iparos-gyűlést, melyre Budapestról dr. Horváth János iparhatósági biztost is meghívták, akinek a hitelszövetkezetekről tartott előadása után egyhangulag elhatározták, hogy az ipartestületi hitelszövetkezetet megalakítják. — Mint értesülünk, december nyolczadikán a nagyváradai iparosok tartanak hasonló gyűlést és erre a központból dr. Horváth János iparhatósági biztost szintén meghívták, hogy nekik az ipartestületi hitelszövetkezet megalakításáról előadást tartson és utbaigazítást adjon.

Ezután Komlóssy Arthur, a Csokonai-kör elnöke, megnyitotta a diszközgyűlést, üdvözölte az irodalmi társulatot és újságírói egyesületek küldötteit és rövid beszédben méltatta az ünnep jelentőségét. A Csokonai-kör minden évben megünnepli Csokonai születése napját — ugymond — s az idén szent kötelességet teljesít, midőn ez ünnepet összeköti a debreczeni színészet százéves jubileumával, mert Csokonai nere összefügg a debreczeni színészettel; hiszen e színpad számára színműveket is írt.

Az ünnepély jelentőségéről még részletesebben és hecses adatokat felőlelő felolvasást tartott Geressy Kálmán. A színészet történetét új és érdekes adatokkal gazdagította; különösen a színészet százéves viszontagságairól olvasva fel érdekes jegyzőkönyveket, melyeket Deáreczen város tanácsa akkoriban felvett. Nyilvánvaló ezekből, hogy mikor a magyar színészet Golgotháját járta, Debreczen város hajlékot, otthont adott neki. A felolvasást viharos éljenzéssel jutalmazta a közönség és az irodalom- és művészvilág jelesei hosszan üdvözölték Geressyt.

Nyomban ezután E. Kovács Gyula olvasta fel alkalmi ódáját, mely Debreczen áldozatkésztségét és színészete iránt való lelkesedését öleli fel.

A díszes közönség ezután a megyeház elé vonult, hol ezrekre menő sokaság töltötte be a teret. Az összes debreczeni dalárdák a „Szózat”-ot énekelték, mely után dr. Bakonyi Samu tartott alkalmi beszédet. Ezalatt lehullott a lepel az emléktábláról és sok ezer ember perczekig éljenzett. Komlóssy Arthur elnök átadta az emléktáblát Hajdumegye törvényhatóságának, melynek nevében Rasó Gyula alispán vette át. Erre az összes dalárdák a „Himnusz”-t énekelték, mire az összes jelenlevők kalapjukat levéve, valamennyien énekelték az „Isten, áldd meg a magyar”-t.

A közönség szétszórtult s nagy tömegben hullámozott a város lobogódiszba öltözött utcáin.

Délután két órakor a „Bika” dísztermében 300 teritekü díszebéd volt, melyen Debreczen notabilitásai, a vendégek, a szintársulat tagjai, a sajtó képviselői és nagy közönség, mely a páholyokat töltötte meg, vettek részt. Az első pohárköszöntőt a királyra gróf Degenfeld József főispán mondotta, majd Szana Tamás, Hegedüs István, Lipcsey Ádám, Pázmándy Dénes és Rákosi Viktor Debreczen magyar közönségét éltették. Komlóssy Arthur a vendégekre emelt poharat. A banket rendkívül lelkes hangulatban folyt le. Végén felolvasták az üdvözítő táviratokat. Ilyeneket küldöttek: Perczel Dező, Jókai Mór, Blaha Lujza, az irodalmi körök, Wesselényi Miklós szilágyi főispán, dr. Várady Antal, az összes szingazgatók és a legtöbb fővárosi művész.

Banket után délután négy órakor Komlóssy Arthur, a Csokonai-kör elnöke megnyitotta a színészi kiállítást a kereskedelmi akadémia palotájában. A kiállításon a legkiválóbb művészek érdekes gyűjteményeit látjuk és különösen gazdag az a gyűjtemény, mely Debreczen százéves színészete öleli fel. A kiállításon alig lehetett mozogni a beözönlő sokaságtól.

Este díszelőadás volt a színházban, melyre már hetekkel ezelőtt minden jegy elfogyott. A színház ünnepi díszbe öltöztették. A magyar korona transparentjei körül nemzeti lobogók lengenek. A színház előrése fényárban uszik s előtte lelkes tömeg hullámozik, eltette a hazát és a királyt.

Az előadást dr. Körösty Kálmán prólógia nyitotta meg. A prólógot bezáró tablóban a színművészet ama jeleseit láttuk, akiknek művészete a debreczeni színpadon kezdődött. Lehathatlan volt Prielle Cornelia fogadtatása. A debreczeni színpad egykori művésznőjét, a magyar színpadnak ma is csillagát, felállva fogadta a közönség és virággal, babérral árasztotta el. Prielle Cornelia megilletődött, könyezve fogadta a közönség határtalan lelkesedését, amely Újházy Edével és E. Kovács Gyulával szemben nyilatkozott meg szintén tüntető mértékben. A díszelőadást apothéozis zárta be, mire a közönség lelkes hangulatban oszlott szét. Holnap megismélik a díszelőadást.

SZERELEM NÉLKÜL

Francia regény.

Írta: PIERRE DAX.

„Ah, esdve kérlek, küldj el hozzám ily szükölködőket, hogy hasznukra lehessenek. Bejárnám érettük Páris utcáit, hogy munkát keressenek számukra; e láz fölemészt engem, Jeanne!”

„Abban a légkörben, melyben én élek, minden csupán hypokrizis és alakoskodás: mosolygó ajkak, nyájas arcok mögött bujik el rossz indulata azoknak, akik — barátaink! Milyen fekete perspektíva!”

„Írj nekem mielőbb. Ha megszólal a szived, imádottnak Jeanneom, szeress, anélkül, hogy kutatnád vajjon viszonszeretettel-e: mert egy lélek mélyébe hatolni oly iszonyú feladat, mely gyakran nem hoz egyebet, mint keserű nábrándulást és kétségbeesést.

„U. i. Engedd meg, hogy pótoljam mindazt, ami levelemből kimaradt. Hosszadalmas fejtegetéseim közepette elmulasztottam leírni neked tulajdonképeni életemet: mitsem tudsz mozgalmas életemről.

„Mint hogy anyád szalonjában sokan fognak e miatt ostromolni, készségesen szolgálóknak részletekkel a „boldog”, az „irigylet”, a „kedves” Lamoureyrené asszony külső életéből. Annak a Lamoureyrené képletéből, ki olyan ügyes volt, hogy magának dús gazdag férjet fogott, kinek gyémántjaival tündököl, kinek szalonjaiban trónol, mint egy királynő s kinek fogataiban a hercegnőt adja.

„Milyen gonosz a világ Jeanne, hogy ilyesmiket kikürtölni képes! Mi lakozik az emberekben, hogy egy engedelmes fiatal lányban nem látnak mást, mint komédiánsnőt? Te tudod, hogy nem kincseiért lettem Lamoureyre Abel felesége! Te tudod, hogy mily gunnyal beszéltem erről esküvőm előestéjén!

„Hadd gondolkojjam hangosan, mialatt e sorokat írom! Tekints bele az én teli szívémbé és árudd el a világnak azt, amit jó-nak látsz.

„Legelsőbbben az „Acacias” villában tartózkodtunk rövid ideig. Valósággal beleszerettem ez ódon, több mint háromszáz éves kastélyba, régiségeivel, melyek közt órákat töltöttem, diszitményeivel, tornyaival, kőből fa-

ragott lépcsőházaival, erdeivel, sétányaival. Fekvése gyönyörű Páris és Nemours között.

„Férjem, ki nem szerette Párist fiatal ember korában — mint mondá — most, hogy megnősült, lázas életmódot folytat. Azt állítja, hogy csak Párisban található fel azok a szórakozások, mik a jó izlésnek megfelelnek. A jó izlésnek — legyen! . . .

„Palotánk kétségtelenül a legszebbek közül való, miket eddigelé láttam. A szobák igen szélesek és magasak, ami Párisban igen nagy luxus, kedvesem. A lépcsőházban felvonó van, melyet én azonban igénybe nem veszek, mert megszoktam már a hosszú utakat és magas lépcsőket.

„Szalonom XV., hálószobám XIV. Lajos korabeli stílusban van berendezve, de ugye-ezen, mint az éttermen és férjem dohányzóján meglátszik, hogy férfi volt, ki az egészséget összeállította. Sehol egy csecsebecse vagy kedves apróság. A falakon levő nagy drapériákon kívül mindenütt üresség; kiérzi az ember, hogy Lamoureyre urbanus nincs semmi fogékonyság az ideális, vagy művészi iránt. Nincs egy tárgy sem, mely hosszú utazásaira emlékeztetne. Az ázsiai fegyvereket, a görög vázákat, a bronz-tárgyakat mind itt szedte össze. Nincs egy apróság sem e tárgyak között, melynek valami kedves története volna, holmi emlékezés, mivel a férjek, úgy gondolom, mulattatni szokták asszonyaikat: sehol egy etruszk nyakékséhol egy bizantiszövet, mely egy szépszemű török hárembőlgy emléket idézné fel . . . Semmi! Semmi! Ha meg akarjuk ismerni a mi butoraink és diszitményeink történetét, prózai módon el kell mennünk a boulevard Saint-Germainre jámbor bourgeois-khoz méltóan járván a kápitások boltjait . . . Very interesting, but art moving!

„Azonban igazságosnak kell lennem. Tudd meg hát kedvesem, hogy Lamoureyre ur a virágpompának nagy kedvelője. Mesés áru virágok díszlenek minálunk majd minden sarokban. És csak valódi remek, amikhez még a Jardin des Plantes-ben sincsen fogható.

„Én a ház urának rendelkezéseit mindenekfelett tiszteletben tartom; néha ugyan véleményem mondom mind e dolgokról, azonban nem változtatok meg rajtok semmit sem. Nem tekinthetem magam másnak, mint valami bejáró személyiségnek. Bolondnak tartasz ugye-e?

„Ha egy napon ama felfedezésre jutnék,

hogy Lamoureyre ur kebelében nem ködarab, hanem élő, dobogó szív legyen, akkor tudni fogom, hogy a világ felfordult. Boudoirom mely komor és hideg, mint egy karthausi zárkája, akkor tündéri magánynak fog feltűnni előttem.

„Vagy száz hivatalos és baráti látogatást kaptunk és tettünk. Nem tartom fenn az ismeretséget mindazon emberekkel, kiknek nagy részét valóságos kéjelvezettel hajitanám a Szajnába. Négy vagy öt család többek közt az „igazi barátok”, kik a tűzbe mennének, hogy bebizonyítsák férjemhez való ragaszkodásukat s kik engem „az édes angyal”-nak, a „tulságosan diskret”-nek hívnak. Elfog a düh, ha hallom ez aljas hízélgést és kedvem támad próbára tenni őket.

„Nos, a híres párisi szépségek épenséggel nem bájoltak el engem. Legalább azok nem, kikhez mi vagyunk bejáratosak. Az egyik asszonyka példának okáért igen kedves, ajkaira nem illenek ugyan rá a nagy Jolibois keleties allurejei — az urak azonban kimondják rá, hogy valóságos orosz típus.

„Csütörtökön Dunlowéknál ebédeltünk; tíz évi házasságuk hat gyermekkel ajándékozta meg őket, kik közül három valóságos nyomorék. A Dunlow név minden pénzügyi hírlapban szerepel. Nem beszélnek itt semmiféle vidám, ötletes dologról; a társalgás mindig száraz dolgok körül folyik s az ilyen szók, mint „igen gazdag”, „sikerült üzlet”, viszik a főszerepet, ez a program. Egyébként nem szabad őket megbántanom: az embernek mindenkire szüksége lehet, figyelembe véve főként azt, hogy mostanában a számok emberei az uralkodók.

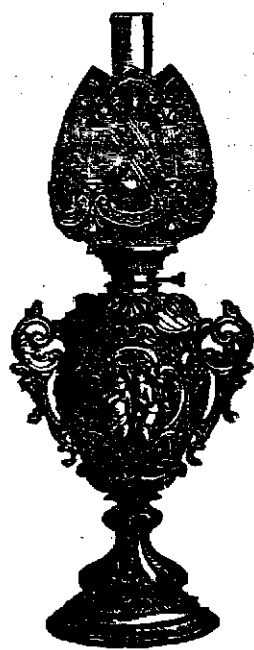
„Lamoureyre ur legbensőbb barátja két ur, harmincz-harminczöt év körül . . . Felesége lenné egy ily koru urnak? Ismered Steibelt. Csupa szív ez az ember! . . . Én nem ismerem sem családját, sem vagyonát: valami titok lappang egész lényében. Sohasem beszél magáról. Igen szűkszavú, amellet rendkívül udvarias: mintha nem is mai ember volna.

„Írj nekem mielőbb . . . Leveled nap-sugárként fog hatni egy szívre, melyet csupán a te szereteted melegít fel.

Lucienne.“

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor.

MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRU-GYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Budapest-Kőbánya.

Petroleum-lámpák

minden célra.

Fém-és diszmutárgyak.

Valódi királyolaj

biztonsági petroleum.

Raktárak Budapesten:

V. Gizella-tér 1. szám.

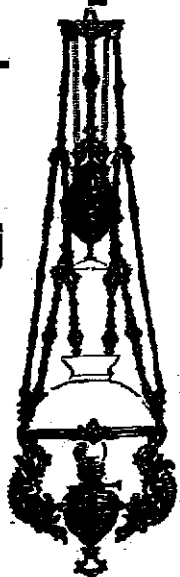
VI. Teréz-körút és Király-utca sarkán

VIII. Üllői-ut 12. szám, a Kálvin-tér sarkán

X. Jászberényi-ut.

POZSONY: Lőrinczkapu-utca.

KOLOZSVÁR: Wesselényi-utca 20.

Leghíresebb bel- és külföldi gyártmányu.

zongorák, pianók és harmóniumok, a zenepalotában

Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. udv. szállítók zongora-teremben

Kossuth Lajos-utca 22. sz.

(Károly-körút) sarkán.

Nagy kölcsönző intézet.

Zongorahangolási és karbantartási évi bérletek a fővárosban.

Egyszeri hangolás 2 frt.

Makulatura-papír

olcsón kapható.

Czím a kiadóhivatalban.

AVIS.

Jól és olcsón

csak az vásárol, ki a vételnél nem az árat, hanem a gép minőségét tekinti.

A világhírű

Wheeler-Wilson- és Singer-gépet

csinos kiállításával és díszes butoraival ajánlom.

Azonkívül nagy raktár olcsó családi Singer-varrógépekben,

27 forinttól 120 forintig,

teljesen zajtalan járással. — Kaphatók:

Herbster Károlynál

Budapest, Károly-körút 9. szám.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Kátanghy-Naptár-a

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP elő

fizetői ingyen fognak megkapni

hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az Országos Hírlap kiadóhivatala

VIII. ker., József-körút 65. szám.

SZINHÁZAK.

Budapest, 1898. hétfő, november 28-án.

NEMZETI SZINHÁZ
Évi bérlet 204. Havi bérlet 24.
Az egér.
Vigjáték 3 felvonásban. Irtó: Pauléon. Fordította: Faj J. B.
Személyek:
Moisané, Felékyné, Ciotilde, Szaravayné, Moisan Mártha, Török I., Rimbaud Pepa, Halvey L., Szegőczy, Maróthy M., Siméon Max, Császár
Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ
Évi bérlet 130. Havi bérlet 16.
She.
Fantasztikus ballet két részben, 11 képben. Kémény Jendőtől és Beer Józseftől. Zenejét Mader Raoul szerezte.
Személyek:
Kalykrates, Carbone, Amencartas, Zsuzsánits, Isis, Istennő, Németh, Kalykrates, Carbone, Amencartas, Zsuzsánits, Isis, Istennő, Németh, Pápa, Fekete, Men-Kau-Ra, Gáborhelyi, Ayesha, Gaszner, I. Libella, Barbieri
Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ
Blaha Lujza asszony mint vendég
Az édes.
Népszínmű 3 felvonásban. Irtó és zenéjét szerezte ifj. Bokor József.
Személyek:
Órffy Pörgéné, Blaha Lujza, Sárka, Leánya, Bezzeg Dani, Blaha S., Galamb Ferkó, Szabó A., Husztyi Benő, Vidor, Mándrucz Armin, Tollagi, Füge Péter, Solymosi, Kökér Pista, Labinszky, Jutka, S. Harmath, Orsya, Vidorné
Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZINHÁZ
Zárva.
VIGSZINHÁZ
519. szám. 519. szám.
A végrehajtó.
Rohant 3 felvonásban. Irtók Sztanc és Artus. Fordította dr. Bóli Endre.
Személyek:
Chiradama, Hegedűs, Octavie, Niko L., Brocatel, György, Tapolczi, Antoinette, Molnár B., Langlette, Székely, Pimporet, Gyöngyi, Kapitány, Keszthelyi, Cyprienne, Dele R., Marianne, Boross
Kezdeté 7 és fél órakor.

MAGYAR SZINHÁZ
Miss Mary Hulton vendégjátéka
A gésák
vagy *Egy jayán tesztés története.*
Énekes jáék 3 felv. Irtó Owen Hall. Ford. Faj J. B. és Makai E. Zenéjét szerezte Sándor J.
Személyek:
Reginald Fairfax, Kémény, Bronville, Palánky, Conningham, Orlay Z., Grimsam, Károly, Downay, Simon, Bolton, Bécs, Yun-Csi, Székely, Horvát, Mary Hulton, Mimóza gésa, Bliska, Aranyvirág, Székely, Bimbó, Hóman A., Aranybarna, Gombaszegi, Ipolyárika, Eötvös, Julietta, Sz. Székely, Constance Wayne, Varga A., Mary Worthington, Amarty, Edith Grant, Amarty, Molly Scamora, Ledásky
Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ
Háromláb kapitány.
Énekes bohózat kétfelte és tizenhárom 3 felvonásban. Irtó Kúsvi Albert és Farsag József. Zenéjét szerezte: Feder Bernál.
Kezdeté 7 órakor.

Belégzési kurák
orr-, gégé-, torok- és mellbetegségeknél, glöchenbergi mész szarint berezdzett
belégzési intézet József-körút 10.
Dr. Ziffer gleichenbergi fúrdó orvos szakértői vezetésével
Felvétel 10-12 és 3-4-ig. A felvett betegek a kurát a nap bármely szakában használhatják.

Kávé-magazin Budapest.
KÁVÉ ÉS TEA
elvámlva és hármentve teljesen kőriségmentesen házhoz szállítva, Budapestről vagy Fiuméből.
4 1/2 kiló Kuba kávé . . . 6 frt. 50 kr.
4 1/2 kiló Mocca kávé . . . 6 frt. 50 kr.
4 1/2 kiló Java kávé . . . 6 frt. 50 kr.
4 1/2 kiló Gyöngy kávé . . . 6 frt. 80 kr.
4 1/2 kiló Portorico kávé . . . 5 frt. 80 kr.
1/4 kiló Császár kev. tea 1 frt. 55 kr.
1/4 kiló Törmeléktea . . . frt. 95 kr.
egyes fajokat külön vagy vegyesen is küld
Belák István
Budapest, VII., Rottenbiller-u 4.
Telefon 61-75.
Átmeneti-raktár FIUME.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház	Vár Színház
Kedd	Himfy dalai	Alarczosbál	A tekenősbéka	Bibliás asszony	Garasos kisasszony	—
Szerda	Kolostorból Válás után	Az ezred lánya Piros cipő	A tekenősbéka	Az édes	Arany-lakodalom	—
Csütörtök	Az áldozat	Eladott menyasszony	A tekenősbéka	Bibliás asszony	Garasos kisasszony	—
Péntek	Fekete vér	—	A tekenősbéka	Az édes	—	A bolygó hollandi
Szombat	A nagymama	A portició néma	A tekenősbéka	Bibliás asszony	A gésák	—
Vasárnap d. u.	Széchy Mária	—	Katonák	Jáfet 12 felesége	Garasos kisasszony	—
Este	Sok hűbő semmiért	Varázsfuvola	Kaland Niobe	Az édes	—	—

Új jégpálya a Tattersallban
(Külső-Kerepesi-ut 17. szám.)
A keleti pályaudvari (czinkotai) villamos kocsikkal minden 5 perczen direkt közlekedés. Az újrendszert pályatesten legesekélyebb fagygyal biztos jég. Teljes komfort. Idényjegyek 4 frt, diákoknak 3 frt, kísérőnek 2 frt, napi belépti jegy 50 kr. Családoknál mérseklés. Előjegyzések a Tattersall irodájában.

Csak négy ár!
1 1/2, 2 1/2, 3 1/2, 4 1/2 frt páronként

Csak Négy egység ár
Mödlingi cipőgyár
Károly körút 20 - Andrássyút 2.
Raktárak:
Budapest, Károly-körút 20. sz.,
Budapest, Andrássy-ut 2. sz.

A Kőbányai Király-Sörfőző
dr. Korányi és dr. Kély egyetemi tanár urak által gyógyezelokra ajánlott
„Góliát-Malátasöre
idegbajokban, vészegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használattik.
Legkellemesebb üdítő-ital.
Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

Meidinger-és Chamotte-kályhák,
Légszusz-kályhák
ajánl legolcsóbb árak mellett.
Pollak Ferencz Budapest, Teréz-körút 3.
Telefon 13-26. sz.

Millió embernek
a Schneider-féle
Páfrány-tokocskák (Galandfőz elhajtó)
adták vissza teljes egészségüket
Pántlika-gilisza
fejestől a páfrány-tokocskák által fadjalom nélkül, a leg-rövidebb idő (6perc) alatt teljesen elhajtattik. Ehitandó gyógy-szer nemcsak a galandféregben hanem gyomorbanban szenvedőket is biztosan meggyógyítja.

(Védjegy.)
A pántlika-gilisza tüstelt a következők: az arz halványasága, hagydtt tekintet, kék szemkarikák, lesorányodás, elnyalkasodás, emésztetlenség, elvagytalanság, gyakori roszullót, álulások, egy gombolyag felszűllása egész a nyakig, nyálösszegyűlemés, a test megdagadása, gyakori elbőgés, hűgöros, szuro fájdalom, szivdobogás, a ferkeringés rendelleneségei különösen nőknél, gyakori v fűfajás stb. stb.
A páfrány-tokocskák nem árának ha a főreg nincs jelen.
Törvényesen védve.
Rendelésnél az életkor megjelöndő.
Számtalan ellenőző és hálynyilatkozat.
Egy eredeti doboz használati utasítással a bel-é külföld részére postal utánvétél . . . . . 4.00 frt
a pénz előleges beküldésével . . . . . 3.50 frt
Egyesüti valódi kapható
Schneider József gyógyszerész
Resicza. Fő-utca 11. (Délmagyarország.)

Ékszeresek.
Egy valódi fekete acél rem. óra 4 frt 50 kr
Egy ujezstt duplafedelű rem. óra 5 " 35 "
Egy valódi tulazettist anker rem. óra 9 " 50 "
14 kar. arany karika v. köves gyűrű 2 " 80 "
és feljebb
BLATT HENRIK
óra- és ékszer gyári-raktárában
Budapest, VIII. ker., József-körút 59.
Vidéki megrendelések csak utánvét mellett pontosan teljesítetnek. Minden tárgy valódiságáért jótállást vállalok.

Richter-féle Horgony Pain-Expeller.
Liniment. Capsici comp.

Ezen kitűnőnek ellismert fájdalomcsillapítószert bevásárlás előtt tessék mindenkor a "Horgony" védjegyre tekinteni.
Hirdetések
felvételnek lapunk kiadó-hivatalában.